

บรรณานุกรม

หนังสือ

กรุงเทพมหานคร, งานห้องสมุดประชาชน, แนะนำห้องสมุดของกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร: งานห้องสมุดประชาชน กรุงเทพมหานคร, 2520.

การพัฒนาชุมชน, กรม. กองส่งเสริมและเผยแพร่. โครงการต่อสู้พัฒนาชนบท

โครงการที่ 3. พระนคร: กองส่งเสริมและเผยแพร่ กรมการพัฒนา
ชุมชน, 2508.

คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการ

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สี่ พ.ศ. 2520 - 2524. กรุงเทพ

มหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่ง
ชาติ, 2520.

เซเดส, ยอร์ช. ประชุมจารึกสยามภาคที่ 1 จารึกกรุงสุโขทัย. พระนคร:

โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2467.

ตำรากราชานุกาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา. ตำนานหอพระสมุด หอพระมณเฑียรธรรม

หอวชิรญาณ หอพระพุทธศาสนสังคหะ แลหอสมุดสำหรับพระนคร.

พระนคร: โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2459.

_____ . นิทานโบราณคดี. พระนคร: กรมศิลปากร, 2511.

(พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพนางเนียร ลพานุกรม
วันที่ 31 สิงหาคม 2511).

ประสาร ทองภักดี และคนอื่น ๆ. แนวสอบวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย

ทั่วไป. พระนคร: โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, 2506.

พระครูปลัดสัมพิพัฒน์พรหมจริยาจารย์ (บุญ). ประวัติวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม.

พระนคร: โรงพิมพ์ภักดีประเสริฐ, 2479.

- พระราชพงศาวดาร ฉบับพระราชนิพนธ์ เลขา. พระนคร: กรมศิลปากร, 2511
(พิมพ์แจกในงานบรรจุศพนายไต้ลัง พรประภา ณ สุสานศรีราชา วันที่
4 กันยายน 2511).
- พิชญ์ รพีพันธุ์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พระนคร: โรงพิมพ์มงคล
การพิมพ์, 2509.
- พิทยลาภพฤฒิยากร, กรมหมื่น. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงฟื้นฟู
วัฒนธรรม. พระนคร: โรงพิมพ์กิติประวัติ, 2502.
- แมคคอลวิน, โลออน เนล อาร์. การขยายกิจการห้องสมุดประชาชน แพลโดย
แมนมาส ชาวลิต. ปารีส: องค์การศึกษาศึกษาวัฒนธรรมและวัฒนธรรมแห่ง
สหประชาชาติ, 2494.
- แมนมาส ชาวลิต. ประวัติห้องสมุดแห่งชาติ. พระนคร: กรมศิลปากร, 2509.
- แมนมาส ชาวลิต และสิรินทร ช่างโศติ. คู่มือบรรณารักษ์ศาสตร์. พระนคร:
เกษมบรรณกิจ, 2511.
- ราชบุรดีเรกฤทธิ, กรมหลวง. เล็กเซอร์ของพระเจ้าพี่ชายเธอกรมหลวงราชบุรี
ดิเรกฤทธิ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯบรรณาการ, 2468.
- ร่ามิ กุลสมบุรณ์. วัดพระเชตุพนฯ ห้องสมุดประชาชนแห่งแรกในประเทศไทย.
พระนคร: แผนกวิชาบรรณารักษ์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.
- ศิลปากร, กรม. ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฉบับสมบุรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 2.
พระนคร: ผานฟ้าวิทยา, 2510.
- สนั่น ปัทมะทิน. "ปาฐกถา เรื่อง การจัดห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย."
สมุดที่ระลึกงานแสดงศิลปหัตถกรรมนักเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2495. พระนคร: กระทรวงศึกษาธิการ, 2496.
- สภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่สาม พ.ศ. 2515 - 2519. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี:
สำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ, 2515.

สามัญศึกษา, กรม. กองการศึกษาผู้ใหญ่. ระเบียบและคำสั่งเกี่ยวกับงานการศึกษาผู้ใหญ่. พระนคร: กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป.
 สุกฤษดิ์ อำพันธ์วงศ์. บรรณารักษศาสตร์มูล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
 ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

_____. วิวัฒนาการและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย. เอกสาร
 บรรณารักษศาสตร์ เล่ม 4. พระนคร: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

สุทิวาหนฤพณี, หลวง. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พระนคร:
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2495.

สุนทรพิพิธ, พระยา. หัวข้อบทวนกฎหมายปกครอง. พระนคร: มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์และการเมือง, ม.ป.ป.

สุนทร หังสสุต และคนอื่น ๆ. ห้องสมุดที่น่าสนใจ. เอกสารบรรณารักษศาสตร์
 เล่ม 16. พระนคร: แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

เสรีม วินิจฉัยกุล. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พระนคร: โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, 2483.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพมหานคร:
 โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.

_____. หลักสูตรธรรมญทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร: มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, 2507.

อำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ, กอง. โครงการห้องสมุดประชาชน
 ในเขตปฏิบัติการเคลื่อนที่ของหน่วยพัฒนาการ. พระนคร:
 กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ, 2521.

_____. กองการฝึก. ผลงานของกองการฝึก กรป.กลาง ระยะเวลาด
 6 ปี 3 เดือน (ต.ค. 2505 - ธ.ค. 2511). พระนคร: กองการฝึก
 กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ, 2521.

บทความ

- บวร ธีมากร. "ประวัติหอสมุดในประเทศไทย." วารสารห้องสมุด
1 (ตุลาคม - พฤศจิกายน - ธันวาคม 2500): 56.
- "ประกาศพระบรมราชโองการให้ปฏิบัติตามความเป็นกลาง พ.ศ. 2482."
ราชกิจจานุเบกษา 56 (2482): 847.
- "พระราชกฤษฎีกาการจัตวาจระเบียบราชการกรมประชาสัมพันธ์ศึกษาในกระทรวง
ศึกษาธิการ พ.ศ. 2494." ราชกิจจานุเบกษา
68 (4 กันยายน 2494): 1323.
- "พระราชกฤษฎีกาการจัตวาจระเบียบราชการกรมสามัญศึกษาในกระทรวง
ศึกษาธิการ พ.ศ. 2495." ราชกิจจานุเบกษา
69 (9 กันยายน 2495): 1066-1068.
- "พระราชกฤษฎีกาการจัตวาจระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวง
ศึกษาธิการ (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2483." ราชกิจจานุเบกษา
57 (13 สิงหาคม 2483): 293.
- "พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29
กันยายน 2515 (ฉบับที่ 22) พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา
96 (23 มีนาคม 2522): 7.
- "พระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. 2522." ราชกิจจานุเบกษา
96 (1 พฤษภาคม 2521): 3.
- "พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร." คำพิพากษาศาลฎีกา
10 (2519): 1353-1371.
- "รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2522." ราชกิจจานุเบกษา
95 (22 ธันวาคม 2521): 20.
- คจี จันทวิมล. "กิจการห้องสมุดของประเทศไทย เดนมาร์ค." วารสารห้องสมุด
20 (พฤศจิกายน - ธันวาคม 2519): 469-490.

เอกสารอื่น ๆ

กฤติยา อัทธากร. "การวิเคราะห์งานด้านบริการสำหรับเด็กของห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

การพัฒนาชุมชน, กรม. "ส่งหนังสือโครงการห้องสมุดพัฒนาชนบท." คำสั่งกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท.0403/563 ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2510. (อัดสำเนา)

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. กองปฏิบัติการ. "รายชื่อห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย." (อัดสำเนา)

____. ____ "ห้องสมุดมาตรฐาน." (อัดสำเนา)

____. ____ "อัตรากำลังปี 2521-2522." (อัดสำเนา)

____. ____ "เอกสารการจัดสรรงบประมาณ." (อัดสำเนา)

คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. "อนุมัติให้มีตำแหน่งบรรณารักษ์ จิตวา." คำสั่งสำนักงาน ก.พ. ที่ สร.0904/70423 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2509.

ดวงพร สุกชัยพานิชพงศ์. "การสำรวจความสนใจในการอ่านของผู้อ่านในหอสมุดแห่งชาติ." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ธรรมการ, กระทรวง. "แจ้งมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่." คำสั่งกระทรวงธรรมการ ที่ 20909/2483 ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2483.

____. รายงานกระทรวงธรรมการ ฉบับที่ 9. พระนคร, 2459.
(อัดสำเนา)

ธรรมนูญ, กระทรวง. รายงานกระทรวงธรรมนูญ ฉบับที่ 10. พระนคร, 2460. (อัดสำเนา)

____. รายงานกระทรวงธรรมนูญ ฉบับที่ 11. พระนคร, 2461. (อัดสำเนา)

____. รายงานกระทรวงธรรมนูญ ฉบับที่ 12. พระนคร, 2462. (อัดสำเนา)

____. รายงานกระทรวงธรรมนูญ ฉบับที่ 18. พระนคร, 2468. (อัดสำเนา)

____. รายงานกระทรวงธรรมนูญ ฉบับที่ 19. พระนคร, 2469. (อัดสำเนา)

____. รายงานกระทรวงธรรมนูญ ฉบับที่ 20. พระนคร, 2470. (อัดสำเนา)

"พระราชบัญญัติการพิมพ์ พุทธศักราช 2484." พระนคร: นิตี เวปซ์, 2512.

มหาดไทย, กระทรวง. "จัดห้องสมุดประชาชน." คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 306/2495 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2495.

"รายงานผลงานของรัฐบาลต่อประชาชนประจำปีงบประมาณ 2508 เล่ม 2."

พระนคร: โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, 2509.

"เรื่องงบประมาณก่อสร้างห้องสมุดประชาชน เชียงใหม่." ผ.ช.กญ. วันที่ 27

กรกฎาคม 2513. (อัดสำเนา)

วิลาวัลย์ เตรีญญวรากุล. "บทบาทของบรรณารักษอาวุโสต่อพัฒนาการห้องสมุดและบรรณารักษศาสตร์ในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

ศิลปากร, กรม. "พระราชบัญญัติ ระเบียบ คำสั่ง กฎกระทรวง และมติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับกรมศิลปากร." (อัดสำเนา)

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. "การปรับปรุงห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด." คำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ 13206/2506 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2506.
- _____. "การปรับปรุงห้องสมุดประชาชนจังหวัด (กลุ่ม 2)." หนังสือกระทรวง
ศึกษาธิการ ที่ 13206/2506 ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2506.
- _____. "การ เปลี่ยนอัตราค่าจ้างประจำตำแหน่งบรรณารักษ์ที่ว่างลง เป็นอัตรา
เงินเดือน." คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 0904/10958 ลงวันที่ 14
มิถุนายน 2509.
- _____. "การศึกษาผู้ใหญ่ตามนโยบายของรัฐบาล." หนังสือกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ 24532/2492 ลงวันที่ 13 กันยายน 2492.
- _____. "ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องตั้งสถานศึกษา." หนังสือกระทรวง
ศึกษาธิการ ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2516.
- _____. "มาตรฐานห้องสมุดประชาชน." คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่
9 ธันวาคม 2508.
- _____. "ห้องสมุดประชาชน." คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ 29626/2495
ลงวันที่ 28 สิงหาคม 2495.
- สมบูรณ์ ภูหล้า. "ปัญหาห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2515.
- สามัญศึกษา, กรม. กองการศึกษาผู้ใหญ่. "มาตรฐาน คุณภาพ และ ปริมาณงาน
ในหน้าที่ครูบรรณารักษ์สำหรับห้องสมุดประชาชน." (อัตส่าเนา)
- _____. "รายชื่อห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย." (อัตส่าเนา)
- หอสมุดแห่งชาติ, กอง. งานธุรการ. สถิติจำนวนหนังสือประจำปีงบประมาณ
2522. (อัตส่าเนา)
- อุบล รอดเยี่ยม. "การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุด
ประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางตอนล่าง
ของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษ-

คำสตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

สัมภาษณ์

กานตมณี ศักดิ์เจริญ. ศึกษาวิเคราะห์ระดับ 6 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สัมภาษณ์, 6 กุมภาพันธ์ 2522 และ 2 กรกฎาคม 2522.

โกวิท วรพิพัฒน์. รองอธิบดีกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. สัมภาษณ์,

6 กุมภาพันธ์ 2522.

บังอร ปิยะพัฒน์นันท. บรรณารักษ์ห้องสมุดธนาคารศรีนคร จำกัด. สัมภาษณ์,

11 ตุลาคม 2522.

ประนอม ปัญญางาม, ร.อ.หญิง. งานจัดหาหนังสือ กองหอสมุดแห่งชาติ.

สัมภาษณ์, 5 ตุลาคม 2522.

BIBLIOGRAPHY

Books

American Library Association. Public Library Systems in the United States; a Survey of Multijurisdictional System. Chicago: American Library Association, 1969.

Barnett, Stanley A. and others. Developmental Book Activities and Needs in Thailand. New York: Wolf Management Services, 1967. (Mimeographed.)

Chandler, George. Libraries in the East. London: Seminar Press, 1971.

Denmark, an Official Handbook. Copenhagen: Press and Information Department, 1970.

Denmark Laws, Statutes etc. Public Libraries Act 1964.

Copenhagen: Government Printing Office, 1964.

Drehn-Knudsen, Erik. Public Libraries in Denmark.

Copenhagen: State Inspectorate of Public Libraries,
1967.

Gardner, Frank M. The Delhi Public Library. Paris: Unesco,
1957.

_____. Public Library Legislation: a Comparative Study.
Paris: Unesco, 1971.

Gelfand, Morris A. The National Library, and Library
Development and Training in Thailand. Bangkok:
Unesco, 1962. Draft Report to the UNESCO Programme
of Participation in the Activities of Member States.
Bangkok: August 1962. (Mimeographed.)

Great Britain Laws, Statutes etc. British Library Act 1972.
London: HMSO, 1972.

_____. Local Government Act 1972. London: HMSO, 1972.

_____. Public Libraries and Museums Acts 1964. London:
HMSO, 1964.

Harrison, K.C. Libraries in Britain. 4th ed. London:
Longmans, 1968.

_____. Libraries in Scandinavia. 2d ed. London: Andre
Deutsch, 1969.

Hewitt, A.R. Public Library Law and the Law as to Museums
and Art Galleries in England and Wales, Scotland and
Northern Ireland. 5th ed. London: Association of

- Assistant Librarians, 1975.
- Hewitt, A.R. A Summary of Public Library Law. London:
Association of Assistant Librarians, 1965.
- Japan Library Association. Libraries in Japan. 2d ed.
Tokyo: The Japan Library Association, 1958.
- Jolliffe, Harold. Public Library Extension Activities.
2d ed. London: Library Association, 1968.
- Kelly, Thomas. History of Public Libraries in Great Britain
1845-1975. 2d ed. London: Library Association,
1977.
- Ladenson, Alex, ed. American Library Laws. 3d ed.
Chicago: American Library Association, 1964.
- _____. American Library Laws, First Supplement,
1963-1964. 3d ed. Chicago: American Library
Association, 1965.
- Library Association. A Century of Public Libraries
1850-1950. London: Library Association, 1950.
- McColvin, Lionel R. Public Library Extension. Paris:
Unesco, 1951.
- Mittal, R.L. Public Library Law: an International Survey.
New Delhi: Metropolitan Book Co., 1971.
- Murison, W.J. The Public Library, its Origins, Purpose,
and Significance. 2d ed. London: George G. Harrap,
1971.
- Osborn, P.G. A Concise Law Dictionary. 4th ed. London:
Sweet & Maxwell, 1954.

Phillip, B.J., Beck, T. and Maltby, A. Public Libraries: Legislation, Administration & Finance. London: Library Association, 1977.

Sadhu, S.N. and Saraf, B.N. Library Legislation in India - A Historical and Comparative Study. New Delhi: Sagar, 1967.

Singapore Laws, Statutes etc. National Library Act 1968. Singapore: Government Printing Office, 1968.

_____. Printers and Publishers Act 1967. Singapore: Government Printing Office, 1967.

Spain, Frances Lander. Some Notes on Library Development in Thailand, 1951-1965. Library Science Paper No. 2. Bangkok: Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University, 1965.

Whatley, H.A., ed. British Librarianship and Information Science 1971-1975. London: Library Association, 1977.

Articles

Berry, J.N. "Legislative Policy." Library Journal 99 (February 1974): 323.

"Denmark." The World Almanac and Book of Facts (1977): 528.

"Foreign Countries - Japan." Whitaker's Almanack (1979): 890.

Gardner, Frank M. "Public Library Aims and Objectives." Unesco Bulletin for Libraries 27 (July-August 1973): 208-212.

- Hatch, Lucile. "The Singapore National Library."
The Journal of Library History 7 (October 1972): 348.
- "Japan." The New Encyclopaedia Britannica [Macropaedia]
10 (1978): 52.
- _____. The World Almanac and Book of Facts (1977): 549.
- "Japan - Foreign Countries." "Whitaker's Almanack (1979):
890.
- Kent, Allen. "Library Legislation, Federal." Encyclopedia
of Library and Information Science 14 (1975): 247.
- Kirkgaard P. "Denmark, Libraries in." Encyclopedia of
Library and Information Science 6 (1971): 577.
- Ladenson, Alex. "Is the Library an Educational
Institution?" Wilson Library Bulletin 3 (March
1977): 576-581.
- "Library Legislation, Federal." Encyclopedia of Library and
Information Science 14 (1975): 247.
- Madison, James. "Building Legislation Moves Ahead Library
Congress." Information Bulletin 35 (February 1976):
124.
- "New Legislative Proposals of Interest to Library."
Library Journal 98 (July 1973): 2035-2036.
- "The Public Libraries and Museums Act 1964." Halsbury's
Statutes of England 9 (1971): 876-895.
- "Public Libraries and Their Mission." UNESCO Bulletin for
Libraries 15 (July-August 1961): 169-170.

- "Public Libraries for Asia : The Delhi Seminar." UNESCO
Manuals for Libraries 7 (1956): 24.
- "Regional Seminar on Library Development in South Asia."
UNESCO Bulletin for Libraries 10 (January-February
1961): 70-73.
- "Singapore." The New Encyclopaedia Britannica [Macropaedia]
16 (1978): 786
- _____. The World Almanac and Book of Facts (1977): 568.
- Suthilak Ambhanwong. "Bibliographical Control in Thailand."
International Library Review 4 (April 1972): 168.
- "UNESCO Seminar on the Development of Public Libraries in
Asia." UNESCO Bulletin for Libraries 10 (February-
March 1956): 30.
- "United States of America." The New Encyclopaedia Britannica
[Macropaedia] 18 (1978): 905.
- "U.S.A. - Congress." Whitaker's Almanack (1979): 796-797.
- "U.S.A. - Education." Whitaker's Almanack (1979): 802-803.
- Watanabe Shigeo. "Japanese Public Library Development in
the Meiji Period." Library Science 4 (1966): 6.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน

พ.ศ. 2495

โดยที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมการศึกษาของประชาชน ด้วยการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นตามจังหวัดและอำเภอต่าง ๆ ให้ทั่วถึง กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรปรับปรุงระเบียบว่าด้วยห้องสมุดประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น จึงได้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

1. ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2495"
2. ตั้งแต่วันใช้ระเบียบ ให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยห้องสมุดสำหรับประชาชน พ.ศ. 2492 และบรรดาข้อบังคับ ระเบียบหรือคำสั่งที่ระเบียบนี้ได้กำหนดไว้แล้ว หรือที่ขัดแย้งกับระเบียบนี้

วัตถุประสงค์

3. ห้องสมุดประชาชนจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้
 - (1) เผยแพร่ความรู้โดยการให้อ่านและค้นคว้าหนังสือและตำรา รูปภาพและวัสดุที่ให้ความรู้ในห้องสมุด
 - (2) ส่งเสริมการรู้หนังสือ และปลูกฝังนิสัยของประชาชนให้รักการอ่านหนังสือ ค้นคว้าและหาความรู้จากการอ่านหนังสือ
 - (3) อบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้วยวิธีอื่นตามโอกาส เช่น ปาฐกถา โสตทัศนศึกษา ดนตรี การสนทนาสโมสร พิพิธภัณฑสถานและกีฬา เป็นต้น

การจัดตั้งห้องสมุด

4. ห้องสมุดประชาชนมี 3 ประเภท คือ

- (1) ห้องสมุดประชาชนจังหวัด มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน ณ ที่ตั้งจังหวัด และเป็นศูนย์กลางหมุนเวียนหนังสือและวัสดุภายในจังหวัด
- (2) ห้องสมุดประชาชนอำเภอ เป็นสาขาของห้องสมุดประชาชนจังหวัด มีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชน ณ ที่ตั้งอำเภอ และอาจหมุนเวียนหนังสือและวัสดุถึงประชาชนในชนบทด้วย
- (3) ห้องสมุดเคลื่อนที่ ขึ้นอยู่กับห้องสมุดประชาชนจังหวัดหรือกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่นำหนังสือและวัสดุจากห้องสมุดประชาชนจังหวัดหรือกระทรวงไปให้ห้องสมุดประชาชนอำเภอหรือจังหวัดแล้วแต่กรณี และถึงมือประชาชนในชนบท

5. การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนจังหวัดและห้องสมุดเคลื่อนที่ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดหรือกระทรวงแล้วแต่กรณี การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนอำเภอให้เป็นอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอ แต่ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติจำนวนและงบประมาณจากกระทรวงศึกษาธิการก่อน

6. ในการจัดห้องสมุดประชาชนทุกประเภท นอกจากห้องสมุดเคลื่อนที่ ให้พิจารณาตั้งในสถานที่ซึ่งถูกสุขลักษณะ อยู่ในย่านชุมชน การไปมาสะดวก และมีสิ่งแวดล้อมเหมาะสมที่จะเป็นสถานศึกษาหาความรู้จากหนังสือ และโสตทัศนวัสดุอย่างอื่น ๆ

ถ้าไม่มีสถานที่โดย เอกเทศ ก็อาจจัดตั้งร่วมกับกิจการแห่งอื่นในสาขาการศึกษาซึ่งมีสำนักงานหรือสถานที่อยู่แล้วก็ได้ เช่น โรงเรียนผู้ใหญ่หรือหน่วยการศึกษาประชาชน เป็นต้น

7. ห้องสมุดประชาชน นอกจากห้องสมุดเคลื่อนที่ จะต้องมีเวลาเปิดและปิดทำการ เป็นระเบียบสม่ำเสมอ โดยเปิดทำการระหว่าง 8.00 น. ถึง

21.00 น. เปิดอย่างน้อยวันละ 7 ชั่วโมงทุกวัน เว้นวันจันทร์หรือวันอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี จะกำหนดให้บรรณารักษ์ได้หยุดงานสัปดาห์ละ 1 วัน ส่วนห้องสมุดเคลื่อนที่ให้ใช้เวลาเปิดทำการดังกล่าวแล้วในตอนต้นโดยอนุโลม แต่วันทำงานแล้วแต่กระทรวงศึกษาธิการหรือจังหวัดจะกำหนดเป็นคราว ๆ ไป

8. ห้องสมุดประชาชนเปิดสำหรับประชาชนทั่วไป แต่ผู้ที่ จะเข้ามาใช้สิทธิจะต้องอยู่ในระเบียบวินัยและข้อบังคับ ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดห้องสมุดประชาชนได้ผลตามวัตถุประสงค์ และป้องกันไม่ให้เกิดสิทธินอกเหนือไปจากที่คณะกรรมการอำนวยการระบุอนุญาตไว้ เช่น ไม่ใช้เป็นสถานที่นัดหมายประชุมปรึกษาหารือ เรื่องราวส่วนตัว หรือเพื่อความบันเทิงอย่างอื่น หรือไม่ใช่เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เป็นต้น

ผู้ดำเนินงานห้องสมุด

9. แต่ละห้องสมุด ยกเว้นห้องสมุดเคลื่อนที่ซึ่งขึ้นอยู่กับห้องสมุดประชาชนจังหวัด หรือกระทรวงศึกษาธิการ แล้วแต่กรณี ให้มีคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดคณะหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ เป็นผู้แต่งตั้ง โดยการคัดเลือก หรือโดยการจัดให้มีการออกเสียง เลือกตั้งจากผู้เป็นสมาชิกประจำของห้องสมุดนั้น กรรมการอำนวยการห้องสมุดนี้มีจำนวนอย่างน้อย 5 คน ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นประธานกรรมการโดยตำแหน่ง และศึกษาธิการจังหวัดหรือศึกษาธิการอำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง

10. คณะกรรมการอำนวยการห้องสมุด มีหน้าที่

- ก. วางระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับการห้องสมุด เช่น การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกประจำห้องสมุด กำหนดและเปลี่ยนแปลงเวลาเปิดปิดห้องสมุด เป็นต้น
- ข. วางระเบียบเกี่ยวกับการให้อ่านให้ยืม หรือให้เข้าหนังสือในห้องสมุด .

- ค. พิจารณาแต่งตั้งบรรณารักษ์ห้องสมุด หรือผู้ช่วยบรรณารักษ์ห้องสมุดโดยอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด
- ง. พิจารณาหาวิธีส่งเสริมและเผยแพร่กิจการห้องสมุดให้แพร่หลายอยู่ในความนิยมของประชาชน
- จ. พิจารณางบประมาณและการหารายได้ ตลอดจนรายรับรายจ่ายของห้องสมุด

11. ให้ศึกษาธิการจังหวัด หรือศึกษาธิการอำเภอ แล้วแต่กรณี เป็นผู้ควบคุมห้องสมุดประชาชน มีหน้าที่รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการทำงานของห้องสมุด ตลอดจนการจัดหาหนังสือ เข้าบรรจุในห้องสมุด

12. ศึกษาธิการจังหวัดหรือศึกษาธิการอำเภอแล้วแต่กรณี จะต้องจัดให้บรรณารักษ์หรือผู้ช่วยบรรณารักษ์ทำบัญชีหนังสือ จำนวนผู้ใช้สิทธิในห้องสมุดดำเนินการให้ยืมหรือให้เช่า และจัดหาตู้เก็บรักษาหนังสือไว้ให้เรียบร้อย

หนังสือในห้องสมุด

13. หนังสือซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะพิจารณาจัดหา เข้าบรรจุไว้ในห้องสมุดได้ แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

- ก. ประเภทวารสาร นิตยสาร อนุสาร หรือบรรณสารของทางราชการ
- ข. ประเภทวิชาความรู้ทาง เกษตรศาสตร์ อุตสาหกรรม อักษรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ หรือความรู้ อื่นซึ่ง เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการอาชีพ การศึกษา และวัฒนธรรมของประชาชน หรือที่มีอยู่ในหลักสูตรการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการและทางราชการ
- ค. ประเภทการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ
- ง. ประเภทบันเทิงคดี ซึ่งมีใจเรื่องผิดศีลธรรม เรื่องส่งเสริม กามารมณ์ หรือเรื่องไร้สาระประโยชน์

จ. ประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร อนุสาร หรือบรรณ-
 สาร ที่พิจารณา เห็นว่าจะ เป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น
 นั้น ๆ

14. หนังสือซึ่งไม่อนุญาตให้บรรจุ เข้าไว้ในห้องสมุดประชาชน คือ
- ก. ประเภทนำมาซึ่งความ เสื่อมเสียศีลธรรม ส่ง เสริมกามารมณ์
 หรือส่ง เสริมความไม่สงบ ก่อให้เกิดโจรผู้ร้าย
 - ข. ประเภทสอนหรืออธิบายลัทธิ เศรษฐกิจการ เมือง ซึ่ง เป็นภัยต่อ
 การปกครองระบอบประชาธิปไตย

งบประมาณและรายงาน

15. ค่าใช้สอยสำหรับห้องสมุดประชาชน ให้จ่ายจากงบประมาณเงิน
 อุดหนุนการศึกษาผู้ใหญ่ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจะได้แบ่งให้ หรือจ่ายจากเงินรายได้
 ได้ประเภทอื่น เช่น รายได้ของห้องสมุด รายได้ซึ่งได้รับจากผู้บริจาค

16. ให้ศึกษาธิการอำเภอหรือศึกษาธิการจังหวัด แล้วแต่กรณี ทำราย
 งานเสนอนายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี พิจารณาผลของการจัด
 ห้องสมุด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดลงความเห็น เสนอกระทรวงศึกษาธิการ ภาย
 ใน เดือนกรกฎาคมและมกราคมตามแบบรายงานท้ายระเบียบนี้

17. ให้อธิบดีกรมสามัญศึกษา รักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

18. ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่วันที่ 18 ตุลาคม 2495 เป็นต้นไป.

วันที่ 18 ตุลาคม 2495

(ลงชื่อ) ม. พรหมโยธี

(พลเอก มังกร พรหมโยธี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข.

มาตรฐานของห้องสมุดประชาชน

1. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ห้องสมุดประชาชนทำหน้าที่สถาบันสำคัญอันหนึ่งของสังคม ห้องสมุดประชาชน ควรกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

- 1.1 ให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่คนทุกชั้น ทุกวัย และทุกระดับการศึกษา
- 1.2 ส่ง เสริมประชาชนให้มีความรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า
- 1.3 ให้บริการทางข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ ที่ทันต่อเหตุการณ์และความเคลื่อนไหวของประเทศและของโลก
- 1.4 ส่ง เสริมและ เผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนและประเทศ
- 1.5 ส่ง เสริมและแนะนำให้ประชาชน เข้าใจ และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย
- 1.6 ส่ง เสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างในทางที่เกิดประโยชน์และความรื่นรมย์

2. คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน

เพื่อให้การดำเนินงาน เป็นไปด้วยดี และได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ควรมีคณะกรรมการห้องสมุดชั้นคณะหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ เป็นผู้แต่งตั้ง โดยการคัดเลือกหรือโดยการจัดให้มีการออกเสียง เลือกตั้ง จากผู้เป็นสมาชิกประจำของห้องสมุดนั้น กรรมการห้องสมุดควรมีจำนวนอย่างน้อย 5 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และควรมีการประชุมกันโดยสม่ำเสมออย่างน้อย 3 เดือน ต่อครั้ง คณะกรรมการห้องสมุดมีหน้าที่ดังนี้

- 2.1 เป็นผู้วางนโยบายของห้องสมุด
- 2.2 เป็นผู้หาทางช่วยเหลือในการดำเนินงานของห้องสมุด เช่น ช่วยจัดหา เงินอุดหนุน เพื่อใช้สอยและจัดบริการให้มากขึ้น

3. สถานที่และขนาดของห้องสมุด

ห้องสมุดประชาชนซึ่งตั้งอยู่ในชุมชนหนึ่งหมื่นคนขึ้นไป และพลเมืองอยู่รวมกันหนาแน่น ควรมีสถานที่เป็นของตนเองโดยเอกเทศ และตั้งอยู่ในย่านกลาง มีคนไปมามาก อยู่ในเส้นทางคมนาคมที่สะดวก

3.1 ขนาดของห้องสมุดประชาชน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

3.1.1 ห้องสมุดขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของภาคการศึกษา หรือเป็นจังหวัดใหญ่มีประชากรในเขตที่ตั้งหรือในเขตเทศบาลตั้งแต่ 20,000 คนขึ้นไป

3.1.2 ห้องสมุดขนาดกลาง ตั้งอยู่ในจังหวัดหรืออำเภอ ซึ่งมีประชากรในเขตที่ตั้งหรือในเขตเทศบาล ตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป

3.1.3 ห้องสมุดขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในจังหวัด อำเภอ หรือตำบล ซึ่งมีประชากรในเขตที่ตั้งหรือในเขตเทศบาล น้อยกว่า 10,000 คนลงมา

3.2 ลักษณะ ของห้องหรืออาคาร ควรให้ถูกต้องตามลักษณะสะอาด โปร่ง และอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างพอเพียง การจัดภายในห้องคำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอย และความสวยงามด้วย ห้องต่าง ๆ ควรให้มีเนื้อที่มากพอสำหรับ เก็บหนังสือ เป็นที่อ่านหนังสือ ตามลำดับความจำเป็นดังนี้

ห้องสมุดขนาดใหญ่

ห้องอ่านหนังสือ	เนื้อที่ทำงาน	ห้องเก็บของ	ห้องน้ำ	ห้องสำหรับเด็ก
210	50	24	16	100

รวมเนื้อที่ 400 ตารางเมตร

ห้องสมุดขนาดกลาง					ห้องสมุดขนาดเล็ก				
ห้อง อ่าน หนังสือ	ห้อง ท่า งาน	ห้อง เก็บ ของ	ห้อง น้ำ	ห้อง สำหรับเด็ก	ห้อง อ่าน หนังสือ	ห้อง ท่า งาน	ห้อง เก็บ ของ	ห้อง น้ำ	ห้อง สำหรับเด็ก
140	50	20	10	80	100	24	18	8	50
300 ตาราง เมตร					200 ตาราง เมตร				

(เกณฑ์การคำนวณข้างต้น ห้องอ่านหนังสือ เนื้อที่ประมาณ 25 ตารางฟุต หรือ 2 1/3 ตาราง เมตร ต่อผู้อ่านหนึ่งคน ห้องอ่านหนังสือขนาดใหญ่ ผู้อ่านได้ประมาณ 90 คน ขนาดกลาง 60 คน และขนาดเล็ก 40 คน ทั้งนี้ได้รวมเนื้อที่ของตู้และชั้นเก็บหนังสือประเภทค้นคว้าอ้างอิง เอาไว้ด้วย)

4. ครุภัณฑ์และวัสดุ

- 4.1 ให้มีครุภัณฑ์และอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นไว้หนังสือ โต๊ะรับจ่ายหนังสือ ตู้ไว้วารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ตู้บัตรรายการ ตู้เก็บกฤตภาค ฯลฯ ให้ได้สัดส่วนกับความต้องการของผู้ใช้และ เนื้อที่รูปแบบของเครื่องใช้ที่ทันสมัย ย่อมเพิ่มความสนใจแก่ผู้เข้ามาในห้องสมุด และขนาดที่เหมาะสมแก่การใช้ ย่อมอำนวยความสะดวกสบายแก่ทั้ง เด็กและผู้ใหญ่ที่มาใช้ห้องสมุด
- 4.2 ให้มีหนังสือ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ในทุกประเภท ซึ่งมีคุณค่าในทางส่งเสริมการสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม ส่งเสริมคุณธรรมและรสนิยมของประชาชน
- 4.3 จัดให้มีโสตทัศนวัสดุเท่าที่พอจะหาได้ เช่น รูปภาพ ลูกโลกแผนที่ ฯลฯ

4.4 ให้มีหนังสือใหม่ ๆ ทันสมัยอยู่เสมอ หนังสือเหล่านี้อาจจัดหามาได้ โดยการซื้อ ขอ หรือใช้วิธีแลกเปลี่ยนหมุนเวียนกับห้องสมุดอื่น ๆ

4.5 จำนวนหนังสือจะต้องมีพอที่จะให้อ่าน และให้ยืมไปอ่านที่บ้านได้ใน เขตชุมชนที่ห้องสมุดตั้งอยู่ ประมาณว่าจะมีผู้ใช้ห้องสมุด 10% ของ จำนวนประชากรใน เขตนั้น ฉะนั้นควรมีหนังสือ 2,000 - 3,000 เล่ม ต่อผู้ใช้ห้องสมุด 1,000 คน หรือราว 2 - 3 เล่มต่อผู้ใช้เป็น รายหัว และ เพิ่มหนังสือขึ้นปีละ 10% ของจำนวนหนังสือ เดิมที่มีอยู่ ดังนั้นห้องสมุดประชาชนแต่ละระดับ ควรมีหนังสือดังนี้

ห้องสมุดขนาดใหญ่	ไม่น้อยกว่า 6,000 เล่ม	เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 600 เล่ม
ห้องสมุดขนาดกลาง	ไม่น้อยกว่า 4,000 เล่ม	เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 400 เล่ม
ห้องสมุดขนาดเล็ก	ไม่น้อยกว่า 2,000 เล่ม	เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ 200 เล่ม

5. บุคคล

เนื่องจากวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นวิชา เทคนิค ผู้บริหารงานในห้องสมุด จำเป็นต้องได้บุคคลที่มีความรู้ในทางนี้โดยเฉพาะ เป็นผู้ควบคุมดำเนินงาน ใน ห้องสมุดสำนักงานราชการ องค์กร มหาวิทยาลัย และโรงเรียนต่างต้องการ ได้ผู้มีวุฒิชั้นสูงทำหน้าที่บรรณารักษ์ เพื่อได้ใช้หลักวิชาในการจัดแบ่งหมวดหมู่หนังสือ ทำบัตรรายการ จัดหนังสือ และจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่บุคคลในหน่วยงาน หรือ แก่นักเรียนในสถานศึกษานั้น ๆ

5.1 บรรณารักษ์

5.1.1 คุณวุฒิ ต้องมีความรู้อย่างน้อย ป.กศ. ซึ่งสอบได้วิชาชุด บรรณารักษศาสตร์หรือได้รับวุฒิปัตรวิชาการห้องสมุดจาก สหสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หรือสถาบันซึ่งจัดโดยกอง หรือกรมอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ

5.1.2 ให้มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ โดยเป็นข้าราชการฝ่ายวิชาการ เช่นเดียวกับตำแหน่งครูอาจารย์ หรือตำแหน่งอื่น ๆ ที่ต้องใช้วิชาเฉพาะ ให้มีโอกาสได้เลื่อนวิทยฐานะได้

5.2 เสมียน

5.2.1 คุณสมบัติ อย่างต่ำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.6 เดิม) สามารถพิมพ์ดีดได้ทั้งไทยและอังกฤษ และถ้ามีวุฒิพิเศษอื่น ๆ เช่น วาดเขียน ความรู้ภาษาต่างประเทศมาประกอบด้วยก็ยิ่งดี

5.2.2 ให้มีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ

5.3 อัตรากำลัง

ขนาดห้องสมุด		จำนวนเจ้าหน้าที่	วุฒิที่ต้องการ
ขนาดใหญ่	บรรณารักษ์	1 คน	ปริญญาอย่างใดอย่างหนึ่ง และอนุปริญญาบรรณารักษ- ค่าสตร
	บรรณารักษผู้ช่วย	1 คน	ม.ศ. 3 (ม. 6 เดิม) และ ป.ป. หรือ ป.กศ.สูง และได้วิชาชุดบรรณารักษ หรือวุฒิปัตร
	เสมียน	2 คน	ม.ศ. 3 (ม. 6 เดิม) พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ
	ภารโรง	1 คน	-

(ห้องสมุดขนาดใหญ่มาก มีกิจกรรมพิเศษบ่อย ๆ และมีบริการกว้างขวางดีอาจเพิ่มบรรณารักษผู้ช่วยและ เสมียนได้อีกตามความเหมาะสม)

ขนาดห้องสมุด		จำนวนเจ้าหน้าที่	วุฒิที่ต้องการ
ขนาดกลาง	บรรณารักษ์	1 คน	ม.ค. 3 (ม. 6 เดิม) และ ป.ม. หรือ ป.กค. สูง และได้วิชาชุดบรรณารักษ์ หรือวุฒิบัตร x
	บรรณารักษ์ผู้ช่วย	1 คน	ม.ค. 3 (ม. 6 เดิม) และ ป.ป. หรือ ป.กค. สูง และได้วิชาชุดบรรณารักษ์ หรือวุฒิบัตร x
	เสมียน	1 คน	ม.ค. 3 (ม. 6 เดิม) พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ
ขนาดเล็ก	ภารโรง	1 คน	-
	บรรณารักษ์	1 คน	ม.ค. 3 (ม. 6 เดิม) และ ป.ป. หรือ ป.กค. และได้วิชาชุดบรรณารักษ์ หรือวุฒิบัตร x
	เสมียน	1 คน	ม.ค. 3 (ม. 6 เดิม) พิมพ์ดีดไทย - อังกฤษ
	ภารโรง	1 คน	-

หมายเหตุ (x) จะต้องเป็นผู้สอบได้วิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วย หรือได้รับวุฒิบัตร
วิชาการจัดห้องสมุด เบื้องต้นจากสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
หรือกรมกองในกระทรวงศึกษาธิการได้จัดขึ้น

การเงิน

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนแต่ละระดับดังนี้

หมวดเงิน	ห้องสมุด ขนาดใหญ่	กลาง	เล็ก	หมายเหตุ
ค่าครุภัณฑ์	62,150	30,200	21,200	รายละเอียดของแต่ละหมวด ปรากฏตามบัญชีแนบท้าย
ค่าวัสดุ	60,000	40,000	20,000	
ค่าใช้จ่าย	2,000	800	500	
ค่าตอบแทน	1,000	500	500	
ค่าที่ดินและสิ่ง ก่อสร้าง	150,000	100,000	60,000	
เงินเดือน และค่าจ้าง	37,800	26,000	17,400	

ประมาณการค่าใช้จ่ายในการดำรงห้องสมุดแต่ละปีดังนี้

หมวดเงิน	ห้องสมุด ขนาดใหญ่	กลาง	เล็ก	หมายเหตุ
ค่าวัสดุ	16,000	10,000	5,000	
ค่าใช้จ่าย	2,000	800	500	
ค่าตอบแทน	1,000	500	500	
เงินเดือน และค่าจ้าง	37,800	26,400	17,400	ยังไม่ได้รวมเงินเพิ่มประจำปี

ห้องสมุดจัดหาเงินมาได้โดย

เงินงบประมาณ

เงินบริจาคและดอกผลของเงินบริจาค เพื่อสมทบกับเงินงบประมาณ
เงินช่วยเหลือของท้องถิ่น เช่น เงินสภาจังหวัดหรือสุขาภิบาล
การจัดงานต่าง ๆ เพื่อเก็บเงินและอื่น ๆ

7. บริการ

- 7.1 ให้ยืมหนังสือ
- 7.2 แนะนำการใช้หนังสือและห้องสมุด
- 7.3 บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
- 7.4 จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมการอ่าน เช่น นิทรรศการ
ปาฐกถา อภิปราย ฉายภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์ เล่านิทาน
ดนตรี ฯลฯ
- 7.5 ร่วมมือกับสถาบันอื่น เช่น จัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ รูปภาพ ให้ตาม
ความต้องการหรือให้ยืมสถานที่ เพื่อการประชุมที่เกี่ยวกับประโยชน์
ของสังคม

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการ	ห้องสมุด ขนาดใหญ่	กลาง	เล็ก
ประเภทค่าใช้จ่าย ไฟฟ้า, น้ำ ฯลฯ	2,000	800	500
ประเภทค่าตอบแทน จัดกิจกรรมพิเศษ	1,000	500	500
ประเภทค่าที่ดินและสิ่ง ก่อสร้างอาคารห้องสมุด	150,000	100,000	60,000
ประเภทเงินเดือนค่าจ้าง (เฉพาะปีแรก) 5 คน	37,800	4 คน 26,400	รวมทั้งภารโรงด้วย 3 คน 17,400
รวมทั้งสิ้น	376,950	239,900	140,600

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารประกอบมาตรฐานห้องสมุดประชาชน
แสดงบัญชีประมาณการค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งห้องสมุดแต่ละขนาด

รายการ	ห้องสมุดขนาดใหญ่		ขนาดกลาง	
ประเภทครุภัณฑ์				
ตู้และชั้นหนังสือ (1000)	15 ใบ	15,000	10 ใบ	10,000
โต๊ะอ่านหนังสือ (500)	9 ตัว	4,500	6 ตัว	3,000
เก้าอี้ (25)	90 ตัว	2,250	60 ตัว	1,500
โต๊ะเก้าอี้เจ้าหน้าที่ (500)	4 ชุด	2,000	3 ชุด	1,500
โต๊ะเก้าอี้สำหรับเด็ก (โต๊ะ 1 เก้าอี้ 6)	3 ชุด	1,500	2 ชุด	1,000
ตู้หนังสือสำหรับเด็ก (500)	3 ใบ	1,500	2 ใบ	1,000
เคาเตอร์รับส่งหนังสือ	1 ที่	2,000	1 ที่	2,000
ที่วางหนังสือพิมพ์	1 ที่	300	1 ที่	300
ชั้นวางนิตยสาร	1 ที่	1,000	1 ที่	1,000
ตู้บัตรรายการ	2 ตู้	2,400	1 ตู้	1,200
ป้ายนิทรรศการ (250)	4 แผ่น	1,000	2 แผ่น	500
ป้ายชื่อห้องสมุด	1 แผ่น	200	1 แผ่น	200
เครื่องพิมพ์ดีด	1 เครื่อง	3,500	1 เครื่อง	3,500
เครื่องโรเนียว		-		-
เครื่องเล่นแผ่นเสียง		-		-
เครื่องบันทึกเสียง	1 เครื่อง	5,000	1 เครื่อง	3,500
เครื่องฉายภาพยนตร์		-		-
เครื่องโสตทัศนศึกษาอื่น ๆ		-		-
รวมค่าครุภัณฑ์		62,150		30,200

รายการ	ห้องสมุดขนาดเล็ก	
ประเภทครุภัณฑ์		
ตู้และชั้นหนังสือ (1,000)	5 ใบ	5,000
โต๊ะอ่านหนังสือ (500)	4 ตัว	2,000
เก้าอี้ (25)	40 ตัว	1,000
โต๊ะ เก้าอี้เจ้าหน้าที่ (500)	2 ชุด	1,000
โต๊ะ เก้าอี้สำหรับเด็ก (โต๊ะ 1 เก้าอี้ 6)	1 ชุด	500
ตู้หนังสือสำหรับเด็ก (500)	1 ใบ	500
เคาเตอร์รับส่งหนังสือ	1 ที่	2,000
ที่วางหนังสือพิมพ์	1 ที่	300
ชั้นวางนิตยสาร	1 ที่	1,000
ตู้บัตรรายการ	1 ตู้	1,200
ป้ายนิทรรศการ (250)	2 แผ่น	500
ป้ายชื่อห้องสมุด	1 แผ่น	200
เครื่องพิมพ์ดีด	1 เครื่อง	3,500
เครื่องโรเนียม		-
เครื่องเล่นแผ่นเสียง		-
เครื่องบันทึกเสียง	1 เครื่อง	2,500
เครื่องฉายภาพยนตร์		-
เครื่องโสตทัศนศึกษาอื่น ๆ		-
รวมค่าครุภัณฑ์		21,200

รายการ	ห้องสมุด ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก	หมายเหตุ
ประเภทค่าวัสดุ				
วัสดุซ่อมหนังสือ	2,000	1,000	500	
วัสดุจัดกิจกรรมและ บริการ	2,000	1,000	500	
ค่าหนังสือ, ภาพ, แผนที่ ฯลฯ (20)	6,000 เล่ม	4,000 เล่ม	2,000 เล่ม	
	120,000	80,000	40,000	อาจแบ่งจ่าย
รวมค่าวัสดุ	124,000	82,000	41,000	เป็น 2 ปี คือ 60,000
ประเภทค่าใช้จ่าย				40,000 และ
ไฟฟ้า, น้ำ ฯลฯ	2,000	800	500	20,000 ตาม ลำดับ

หมายเหตุ เรื่องกำหนดราคาหนังสือและครุภัณฑ์อาจเปลี่ยนแปลงตามราคาปัจจุบัน

ภาคผนวก ค.

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชน

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชน

เหตุผล

โดยที่ห้องสมุด เป็นแหล่งกลางแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดชีวิต
ปราศจากการจำกัดอายุ เพศ วัย และฐานะทาง เศรษฐกิจและสังคมของบุคคล
ระบบการศึกษาที่รัฐและท้องถิ่นจัดอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นระบบการศึกษาในโรงเรียน
ซึ่งโดยที่แท้จริงแล้ว เป็นการให้ความรู้ชั้นมูลฐาน อันจะนำไป เป็น เครื่องมือแสวง
หาความรู้ด้วยตนเองไปตลอดชีวิต ระบบการจัดการศึกษานอกโรงเรียน โดย
เฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านห้องสมุด ในประเทศไทยปัจจุบันนี้ยังขาดความเอาใจใส่
และส่งเสริมอย่างเพียงพอ ยังไม่มีอาคารห้องสมุดที่ถูกต้องตามแบบแผน สภาพ
ห้องสมุดประชาชนของบางหน่วยงานที่จัดขึ้น เป็นแต่เพียงตู้สมุดเคลื่อนที่ ไม่มีหน่วย
งานของรัฐหรือท้องถิ่น ในระดับฐานะสูง พอที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือ
เงินอุดหนุนพอ เพียง ในอันที่จะได้ก่อสร้างอาคารและจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อ
การขยายห้องสมุดประชาชนให้มีขึ้นในชุมชนใหญ่ ๆ ทั่วประเทศ จัดซื้อหนังสือและ
วารสารที่ทันสมัย ขออัตราบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิ หน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดดำเนินการ
ห้องสมุดประชาชนอยู่นั้น มีฐานะในทางกฎหมายต่ำมาก กล่าวคือ ห้องสมุดประชา
ชนของกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษามีฐานะ เป็น เพียงหน่วยงานหนึ่งของ
แผนกการศึกษาประชาชน ห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร มีฐานะ เป็น

แผนก ในกองสวัสดิการสังคม ส่วนห้องสมุดประชาชนของกองอำนวยการกลาง
รักษาความปลอดภัยแห่งชาติและของกรมพัฒนาชุมชน ยังไม่มีฐานะทางกฎหมายแต่
อย่างใด จึงสมควรตรากฎหมายนี้ เพื่อยกฐานะและแก้ปัญหาดังกล่าว ในการบริหาร
งาน และดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่าง

พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชน

พ.ศ.

.....

.....

.....

.....

.....

โดยที่ เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยห้องสมุด

.....

.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า "พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชน พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ "ห้องสมุดประชาชน" หมายความว่าถึง สถาบันที่ให้ความรู้และข่าวสาร โดยใช้หนังสือและสื่อที่ค้ำคูณุกรณ์ มีบรรณารักษปฏิบัติงานตามหลักวิชาเพื่อบริการแก่ประชาชน

"บรรณารักษ" หมายความว่าถึง บุคคลที่มีวุฒิทางบรรณารักษจากสถาบันการศึกษาที่รัฐรับรอง

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

วัตถุประสงค์และหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน

มาตรา 5 ห้องสมุดประชาชนมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อส่งเสริมการศึกษาประชาชนทั้งระบบนอกและในโรงเรียน
- (2) เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร
- (3) เพื่อส่งเสริมทักษะในการอ่าน
- (4) เพื่อส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์
- (5) เพื่อให้ทัศนคติที่ถูกต้องสามารถดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อสังคม
- (6) เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- (7) เพื่อเสนอแหล่งศึกษาหาความรู้ และวิจัย
- (8) เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคล ชุมชน และระหว่างประเทศ

มาตรา 6 ห้องสมุดประชาชนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) จัดบริการห้องสมุดให้แก่ประชาชนโดยไม่จำกัดเพศ วัย ความรู้ เชื้อชาติ ศาสนา โดยการจัดหาหนังสือให้อ่าน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการอ่านและให้ความรู้

(2) ร่วมมือกับห้องสมุดประเภทอื่น หน่วยราชการและชุมชนในการจัดบริการห้องสมุด และในการพัฒนาชุมชน

(3) จัดหาหนังสือและวัสดุทัศนวัสดุ ให้เพียงพอแก่ความต้องการของประชาชน และดำเนินการทางเทคนิค เพื่อให้ความสะดวกในการใช้

(4) รวบรวมเก็บรักษา และเผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ห้องสมุดตั้งอยู่

หมวด 2

การจัดตั้งและดำเนินการ

มาตรา 7 รัฐพึงจัดตั้งห้องสมุดประชาชนให้เพียงพอแก่ประชาชนจะศึกษาหาความรู้ทั่วประเทศภายในเวลาอันสมควร โดยถือเกณฑ์ให้มีห้องสมุดในตำบลอย่างน้อย 1 แห่ง และให้มีห้องสมุดประจำอำเภอ และห้องสมุดประจำจังหวัด

มาตรา 8 ให้กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดตั้งงบประมาณห้องสมุดประชาชน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน

มาตรา 9 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ควบคุม ดูแล ทะนุบำรุงห้องสมุดประชาชนภายในจังหวัด โดยมีศึกษาธิการจังหวัด เป็นผู้ช่วย
 เพื่อการนี้ ให้สภาจังหวัดจัดสรรงบประมาณของจังหวัดส่วนหนึ่ง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของห้องสมุด

มาตรา 10 ให้กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐจัดให้มีการศึกษาวิชาบรรณารักษ์และผลิตกำลังคนให้เพียงพอที่จะดำเนินงานห้องสมุด

มาตรา 11 ให้มีส่วนราชการระดับกรมในกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการห้องสมุดประชาชน

มาตรา 12 การดำเนินงาน การกำหนดมาตรฐานของห้องสมุด ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง

หมวด 3

คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน

มาตรา 13 ให้มีคณะกรรมการห้องสมุดประชาชน โดยมีปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมวิชาการ อธิบดีกรมสามัญศึกษา อธิบดีกรมการฝึกหัดครู อธิบดีกรมอาชีวศึกษา อธิบดีกรมศิลปากร อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาชุมชน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และให้มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 9 คน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้แต่งตั้ง และให้คณะกรรมการนี้ เลือกตั้ง เลขานุการหนึ่งคน

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่ได้

มาตรา 14 ให้คณะกรรมการห้องสมุดประชาชน มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่กระทรวงศึกษาธิการ ในการดำเนินงาน เกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

.....

.....

ภาคผนวก ง.

บันทึกหลักการและ เหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชน พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชน เพื่อให้ประชาชนทุกเพศ วัย เชื้อชาติ คำสนา ฐานะ และอายุได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้และพักผ่อนหย่อนใจโดยวิธีทางห้องสมุดโดยทั่วกัน ทั้งนี้ โดยมุ่งที่จะใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นประสานกับศรัทธาในคำสนา เป็นฐาน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น เกิดความภาคภูมิใจ และหวงแหนในท้องถิ่น และสำนึกในศักดิ์และสิทธิของตนเอง

เหตุผล

เป็นที่ยอมรับกันว่า ประชาชนเป็นอันมาก โดยเฉพาะในชนบท ยังไม่รู้หนังสือตามความหมายที่แท้จริงของการรู้หนังสือ แม้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับแล้ว ก็มีบางส่วนที่ลืมหนังสือจนกลับอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ดังเดิม ที่เป็นดังนี้เพราะพวกเขาเหล่านั้นไม่มีสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่จะศึกษาหาความรู้สืบต่อเนื่องกันไป ปัญหานี้เป็นภัยแก่ความมั่นคงของรัฐ สมควร เร่งแก้ไข ซึ่งวิธีหนึ่งได้แก่ การจัดให้มีห้องสมุดประชาชนขึ้นในทุกชุมชนที่มีจำนวนประชากรมากพอสมควร เพื่อให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพักผ่อนหย่อนใจโดยวิธีทางห้องสมุด

ปัจจุบัน รัฐบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และองค์การบางแห่งได้พยายามแก้ปัญหาข้างต้น โดยการตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นทั้งในรูปห้องสมุดถาวรและ

ห้องสมุดเคลื่อนที่ แต่ยังไม่สามารถสนองความต้องการตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากมีมาตรฐานต่างกัน อยู่ในสังกัดต่างกัน โดยเฉพาะขาดการสนับสนุนอันสมควรทางการเงิน จึงสมควรที่จะได้รวบรวมมาไว้ภายใต้การบริหารอันเดียวกัน

อนึ่ง ประชาชนในประเทศไทยมีศรัทธาและผูกพันกับคำสอนมาแต่โบราณกาล สถานที่ทางคำสอน เป็นแหล่งการศึกษาที่สำคัญมา เป็นเวลาอันยาวนานจนกลายเป็นประเพณีไปในหลายแห่ง และโดยปกติสถานที่ทางคำสอนมีพื้นที่กว้างขวาง เป็นที่พบปะประจำของบุคคลในท้องถิ่นอยู่แล้ว จึงสมควรแสวงหาความอนุเคราะห์จากองค์การทางคำสอน เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคำสอนจักรและอาณาจักร เพื่อความมั่นคงของรัฐ และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

เพื่อบรรลุถึงอุดมการณ์ข้างต้น จึงสมควรตรากฎหมายฉบับนี้ขึ้น.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ร่าง

พระราชบัญญัติ
ห้องสมุดประชาชน
พ.ศ.

.....
.....
.....

โดยที่ เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยห้องสมุดประชาชน

.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า "พระราชบัญญัติห้องสมุดประชาชน
พ.ศ."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับในวันถัดจากวันประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 บรรดาบทกฎหมาย กฎ และระเบียบข้อบังคับอื่นที่ได้มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

- (1) "หนังสือ" หมายความว่า หนังสือ วารสาร จุลสาร ประกาศ โฆษณา สิ่งพิมพ์ ต้นฉบับบันทึกข้อความ ต้นฉบับแผนที่ ภาพ แผนผัง โสตทัศนอุปกรณ์ รวมทั้งสิ่งอื่น ๆ ที่ทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ทำนองเดียวกัน
- (2) "พัสดุห้องสมุด" หมายความว่า บรรดาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นหรือ เป็นประโยชน์แก่การดำเนินงานกิจการห้องสมุดประชาชน
- (3) "เขตบริการ" หมายความว่า เขตพื้นที่ทางภูมิศาสตร์อันเป็นที่ตั้งของชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบดำเนินการของห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่ง
- (4) "วัด" หมายความว่า วัดและสำนักสงฆ์ในพุทธศาสนา และ ให้ความหมายรวมถึงสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาในศาสนาอื่นด้วย
- (5) "เจ้าอาวาส" หมายความว่า เจ้าอาวาสวัดหรือสำนักสงฆ์ในพุทธศาสนา และให้ความหมายรวมถึงหัวหน้าหรือผู้ปกครองสถานที่ประกอบพิธีทางศาสนาในศาสนาอื่นด้วย

- (6) "บรรณารักษ์" หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่ง
- (7) "ผู้อำนวยการ" หมายความว่า หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมในกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นเจ้าสังกัดของและรับผิดชอบในงานห้องสมุดประชาชน
- (8) "รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ภายใต้บังคับมาตรา 31 พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่

- (1) หอสมุดแห่งชาติ
- (2) ห้องสมุดของรัฐสภา
- (3) ห้องสมุดของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ
- (4) ห้องสมุดของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาอื่น
- (5) ห้องสมุดของเอกชน
- (6) ห้องสมุดอื่นซึ่งรัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การจัดตั้ง ประเภท วัตถุประสงค์ และ หน้าที่

มาตรา 7 ให้จัดตั้งห้องสมุดประชาชน เรียกโดยย่อว่า "หบช." มี
7 ประเภท ดังนี้

- (1) ห้องสมุดประชาชนชุมชน เรียกโดยย่อว่า "หบช.ช."
สำหรับทุกชุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ห้าสิบคนขึ้นไปแต่ไม่
เกินสามร้อยคนทั่วราชอาณาจักร
เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ คำว่า "ประชากร" หมาย
ความว่า บุคคลธรรมดาที่มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีขึ้นไปซึ่งมี
ภูมิลำเนาอยู่ในชุมชนนั้น
- (2) ห้องสมุดประชาชนหมู่บ้าน เรียกโดยย่อว่า "หบช.บ."
สำหรับทุกหมู่บ้านทั่วราชอาณาจักร
- (3) ห้องสมุดประชาชนตำบล เรียกโดยย่อว่า "หบช.ต."
สำหรับทุกตำบลทั่วราชอาณาจักร
- (4) ห้องสมุดประชาชนอำเภอ เรียกโดยย่อว่า "หบช.อ."
สำหรับทุกอำเภอทั่วราชอาณาจักร
- (5) ห้องสมุดประชาชนจังหวัด เรียกโดยย่อว่า "หบช.จ."
สำหรับทุกจังหวัดทั่วราชอาณาจักร
เพื่อประโยชน์ตามความในข้อนี้ คำว่า "จังหวัด"
หมายความรวมถึง เขตพื้นที่ที่มีการปกครองพิเศษ ได้
แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และที่จะมีต่อไป
ด้วย

- (6) ห้องสมุดประชาชนกลาง เรียกโดยย่อว่า "หบช.ก." สำหรับเป็นศูนย์กลางของ หบช. ประเภทอื่น ๆ และ
- (7) ห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ เรียกโดยย่อว่า "หบช.ท." สำหรับสนับสนุนกิจการ หบช. ประเภทต่าง ๆ

เพื่อประโยชน์แห่งการเรียกขาน หบช. แต่ละแห่งตาม

- (1) (2) (3) (4) และ (5) ข้างต้น ให้ใช้ชื่อชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด แล้วแต่กรณี ต่อท้ายชื่อประเภท สำหรับ หบช.ท. ให้ต่อด้วยหมายเลขเรียงลำดับการจัดตั้ง

มาตรา 8 ให้ตั้ง หบช. ณ ที่ที่โดยปกติเป็นที่พปะชุมนุมของประชาชนในท้องถิ่น หากไม่มีสถานที่อื่นอันเหมาะสม เป็น เอกเทศ ให้ตั้งภายในบริเวณวัด ที่ที่ไม่เกิดหรือ เสื่อมเสียแก่การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา หรือภายในบริเวณโรงเรียนอัน เป็นของรัฐหรือองค์การของรัฐ ทั้งนี้ โดยไม่ต้อง เสียค่าตอบแทน

อาคาร หบช. รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างต่อ เนื่องตลอดจนทรัพย์สินอื่นของ หบช. ไม่ตก เป็นส่วนควบของที่ดินอันเป็นที่ตั้ง หบช. นั้น

มาตรา 9 หบช. มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- (1) ส่ง เสริมการ รั หนั ง สือ ของ ประชาชน
- (2) ส่ง เสริมการ ศึกษา ทั้ง ใน และ นอก โรง เรียน
- (3) ส่ง เสริมการ อาชีพ ของ ประชาชน ใน ท้อง ถิ่น
- (4) ส่ง เสริมการ พัก ผ่อน หย่อน ใจ ของ ประชาชน โดย วิถี ทาง ห้อง สมุด
- (5) ส่ง เสริม ความ เข้าใจ อัน ดี ระหว่าง ประชาชน กับ รั ฐ

- (6) ปลุกฝังทัศนคติอันถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่สังคม
- (7) ดำเนินกิจการอื่นที่ส่งเสริมกิจการของ หบช.

มาตรา 10 ภายใต้บังคับมาตรา 11 หบช. มีหน้าที่ให้บริการด้านห้องสมุดแก่ประชาชนผู้ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบริการของตน โดยไม่คิดมูลค่าตอบแทน

มาตรา 11 หบช. อาจเก็บค่าธรรมเนียมจากผู้ให้บริการของตนได้ เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ค่าธรรมเนียมบริการ เก็บแก่ผู้ใช้บริการซึ่งมิได้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตบริการของตน
 - (2) ค่าธรรมเนียมจองหนังสือหรือพัสดุห้องสมุดบางประเภท เพื่อผู้จองจะได้ใช้ตามกำหนดเวลาที่แจ้งไว้
 - (3) ค่าธรรมเนียมชดใช้ค่าหนังสือหรือพัสดุห้องสมุดที่ผู้ใช้ทำเสียหายหรือสูญหาย
- อัตราค่าธรรมเนียมและเกณฑ์เรียกเก็บ ให้เป็นไปตาม

กฎกระทรวง

มาตรา 12 ให้จัดตั้ง หบช. ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (1) หบช. ก. และ หบช. จ. ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้
- (2) หบช. อ. และ หบช. ต. ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้
- (3) หบช. บ. และ หบช. ช. ภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

การจัดตั้ง หบช. แต่ละแห่ง ให้กระทำโดยประกาศของ
รัฐมนตรี
ในประกาศตามวรรคสอง ให้ระบุเขตบริการของ หบช.
นั้น ๆ ไว้โดยแจ้งชัดด้วย

หมวด 2

คณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดประชาชนแห่งชาติ

มาตรา 13 ให้มีคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดประชาชนแห่งชาติ
เรียกโดยย่อว่า "ก. หบช. ชาติ" ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็น
ประธาน และกรรมการดังต่อไปนี้

- (1) อธิบดีกรมการปกครอง
- (2) อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
- (3) อธิบดีกรมสามัญศึกษา
- (4) อธิบดีกรมการศาสนา
- (5) อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
- (6) เจ้ากรมการศึกษาวิจัย สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด
- (7) ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
- (8) ศึกษานิเทศก์ กรมส่งเสริมการเกษตร
- (9) จุฬาราชมนตรี
- (10) ผู้แทนคริสตจักร
- (11) นายกษัตริย์ศึกผู้จัดพิมพ์และผู้จัดทำหนังสือแห่ง
ประเทศไทย
- (12) ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติ
- (13) นายกษัตริย์ศึกผู้จัดพิมพ์และผู้จัดทำหนังสือแห่ง
ประเทศไทย
- (14) กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

และให้ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการ เลขานุการ

กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า
สองคนและไม่เกินสี่คน ทุกคนต้อง เป็นผู้สนใจในกิจการห้องสมุดประชาชนและ เป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิอัน เป็นที่ยอมรับนับถือ

มาตรา 14 ให้กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งคราวละ
สามปี ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีก

มาตรา 15 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา 14
กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) คณะรัฐมนตรีให้ออก

เมื่อกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจ
แต่งตั้งผู้อื่น เป็นกรรมการแทนได้

ให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตามวรรคสอง อยู่ในตำแหน่ง
ตามวาระของกรรมการผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา 16 ให้ ก.หปช.ชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการให้คำแนะนำและคำ
ปรึกษาแก่รัฐมนตรี เพื่อปฏิบัติการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ อำนาจหน้าที่ เช่นว่านี้ให้
รวมถึงการให้ข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับ

- (1) การออกกฎกระทรวง เพื่อ เก็บเงินค่าธรรมเนียม ตาม
มาตรา 11
- (2) การออกกฎกระทรวง เพื่อจัดสรร เงินรายได้ให้แก่
หปช. ตามมาตรา 33

- (3) การวางนโยบายและการออกข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการ ให้บรรลุวัตถุประสงค์
- (4) การออกข้อบังคับว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานและ ระเบียบวิธีปฏิบัติงานของ หปช.
- (5) การออกข้อบังคับว่าด้วยการประชุมและการดำเนิน กิจการของ ก. หปช. ข่าติ และคณะกรรมการดำเนินการ หอสมุดประชาชน รวมทั้งอัตรา เงินสมนาคุณ ประธานกรรมการและกรรมการแห่ง ก. หปช. ข่าติ และคณะกรรมการ เช่นว่านั้น
- (6) การออกข้อบังคับว่าด้วยการสมนาคุณผู้บำเพ็ญประ- โยชน์แก่ หปช. ในรูปของของที่ระลึก การโฆษณา เกียรติคุณ หรือการจารึกชื่อไว้ ณ หปช. ที่ได้รับ ประโยชน์โดยตรง
- (7) การออกข้อบังคับว่าด้วยตำแหน่ง วุฒิ การแต่งตั้ง อัตรา เงินค่าตอบแทน และการพ้นจากตำแหน่งของ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ หปช. ซึ่งมีได้เป็น ข้าราชการหรือลูกจ้างรัฐบาล องค์การบริหารส่วน ท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐ
- (8) ภายใต้บังคับมาตรา 39 การออกข้อบังคับว่าด้วย การแต่งตั้งและคุณสมบัติมาตรฐานของบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ หปช.
- (9) การออกข้อบังคับว่าด้วยมาตรฐานและแบบอาคาร หปช. ประเภทต่าง ๆ
เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ การกำหนดแบบอาคาร ให้คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย เป็นสำคัญ และให้ใช้ วัสดุในท้องถิ่น เป็นหลัก

- (10) การออกข้อบังคับว่าด้วยการใช้และรักษาทรัพย์สิน
รวมตลอดถึงการจำหน่ายบัญชีหนังสือและพัสดุห้อง
สมุด หบช.
- (11) การวางแผนพัฒนาและปรับปรุง หบช.

หมวด 3

คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชน

มาตรา 17 ให้ห้องสมุดประชาชนแต่ละประเภทแต่ละแห่ง เว้น หบช.ท.
มีคณะกรรมการดำเนินการ ดังจะกล่าวต่อไปในหมวดนี้

มาตรา 18 ให้คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชนชุมชน เรียก
โดยย่อว่า "ก.หบช.ช." ประกอบด้วย

- (1) เจ้าอาวาสวัดที่ใกล้ที่สุดกับที่ตั้งของ หบช.ช. นั้น ๆ
- (2) ครูใหญ่โรงเรียนของรัฐหรือองค์การของรัฐประจำ
ชุมชนที่ใกล้ที่สุดกับที่ตั้งของ หบช.ช. นั้น ๆ
- (3) กรรมการซึ่งประชาชนในชุมชนนั้น เลือกตั้งขึ้นมาหนึ่ง

คน

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม (1) และหรือ (2) ให้นำความ
ใน (3) มาใช้บังคับ โดยให้เปลี่ยนจำนวน เป็นสองหรือสามคน แล้วแต่กรณี

ให้กรรมการออกเสียง เลือกตั้งกันเอง เป็นประธานกรรมการ
หนึ่งคน และหัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนชุมชน เป็น เลขานุการ

มาตรา 19 ให้ ก.หปช.ช. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) ให้บริการห้องสมุดประชาชนแก่ประชาชน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนและรัฐ เป็นสำคัญ
- (2) ปฏิบัติและดูแลให้การ เป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบและข้อบังคับของรัฐมนตรี
- (3) จัดหาหนังสือและครุภัณฑ์ห้องสมุด เพื่อบริการแก่ประชาชน

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ ให้ถือการพัฒนาอาชีพและความสนใจของประชาชนในท้องถิ่น เป็นวัตถุประสงค์หลัก

- (4) ให้ยืมและหรือแลกเปลี่ยนหนังสือกับ หปช. อื่น
- (5) วางกฎรวมทั้งกำหนด เวลาการใช้ หปช.ช. ในความรับผิดชอบของตน โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงและระเบียบและข้อบังคับของรัฐมนตรี
- (6) รักษาทรัพย์สินของ หปช.ช. ให้ครบจำนวนและอยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน
- (7) รับบริจาคทรัพย์สินในนาม หปช.ช. นั้น ๆ
- (8) ร่วมมือและประสานงานกับคณะกรรมการต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง และกฎหมายอื่น
- (9) รายงานกิจการตามรูปแบบ ระยะเวลา และเงื่อนไขที่กำหนดโดยระเบียบของรัฐมนตรี

มาตรา 20 ให้คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชนหมู่บ้านเรียกโดยย่อว่า "ก.หปช.บ." ประกอบด้วย

- (1) เจ้าอาวาสวัดที่ไกลที่สุดกับที่ตั้งของ หบช.บ. นั้น ๆ
- (2) ผู้ใหญ่บ้าน
- (3) ครูใหญ่โรงเรียนของรัฐหรือองค์การของรัฐที่ไกลที่สุดกับที่ตั้งของ หบช.บ.
- (4) กรรมการซึ่งประชาชนในหมู่บ้านนั้น เลือกตั้งขึ้นมาสองคน

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม (1) และหรือ (3) ให้นำความใน (4) มาใช้บังคับ โดยเปลี่ยนจำนวนเป็นสามหรือสี่คน แล้วแต่กรณี ให้กรรมการออกเสียงเลือกตั้งกันเอง เป็นประธานกรรมการหนึ่งคน และหัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนหมู่บ้าน เป็น เลขานุการ

มาตรา 21 ให้ ก.ทบช.บ. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรา 19 โดยอนุโลม
- (2) การประสานงานระหว่างและการให้ความสนับสนุนแก่ หบช.ช. ต่าง ๆ ในเขตบริการของตน

มาตรา 22 ให้คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชนตำบล เรียกโดยย่อว่า "ก.ทบช.ต." ประกอบด้วย

- (1) เจ้าอาวาสวัดที่ไกลที่สุดกับที่ตั้งของ หบช.ต. นั้น ๆ
- (2) กำนัน
- (3) ครูใหญ่โรงเรียนของรัฐหรือองค์การของรัฐที่ไกลที่สุดกับที่ตั้ง หบช.ต. นั้น ๆ
- (4) กรรมการซึ่งประชาชนในตำบลนั้น เลือกตั้งขึ้นมาสองคน

ในกรณีที่ไม่มีบุคคลตาม (1) และหรือ (3) ให้นำความ
ใน (4) มาใช้บังคับ โดยเปลี่ยนจำนวนเป็นสามหรือสี่คน แล้วแต่กรณี
ให้กรรมการ เลือกตั้งกันเองขึ้นเป็นประธานกรรมการหนึ่ง
คน และหัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนตำบล เป็น เลขานุการ

มาตรา 23 ให้ ก.ทพช.ต. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้
(1) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรา 21 โดย
อนุโลม
(2) ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการและบริหารแก่
ทพช. ต่าง ๆ ในเขตบริการของตน

มาตรา 24 ให้คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชนอำเภอ
เรียกโดยย่อว่า "ก.ทพช.อ." ประกอบด้วย

- (1) นายอำเภอ
- (2) พัฒนาการอำเภอ
- (3) ศึกษาธิการอำเภอ
- (4) เจ้าอาวาสวัดที่ใกล้ที่สุดกับที่ตั้ง ทพช.อ. นั้น ๆ
- (5) กรรมการซึ่งประชาชนในอำเภอนั้น เลือกตั้งขึ้นมาสาม
คน

ให้นายอำเภอ เป็นประธาน และหัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุด
ประชาชนอำเภอ เป็น เลขานุการ

มาตรา 25 ให้ ก.ทพช.อ. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้
(1) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรา 23 โดย
อนุโลม

- (2) ควบคุมดูแลการดำเนินงานกิจการของ หบช. ต่าง ๆ ในเขตบริการของตน
- (3) การศึกษา วางแผน และ เสนอแนะการพัฒนาและการประสานงานระหว่าง หบช. ต่าง ๆ ในเขตบริการของตน
- (4) การประสานงานและร่วมมือกับห้องสมุดอื่น ๆ ทั้งในด้านยืมหนังสือ และพัสดุห้องสมุดระหว่างกัน และการแลกเปลี่ยนข่าวสารทางวิชาการและบริการห้องสมุด

มาตรา 26 ให้คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า "ก.หบช.จ." ประกอบด้วย

- (1) ปลัดจังหวัด
- (2) ศึกษาธิการจังหวัด
- (3) นายอำเภอทุกอำเภอในเขตจังหวัดนั้น
- (4) กรรมการซึ่งประชาชน เลือกตั้งขึ้นมาสามคน

ให้ปลัดจังหวัด เป็นประธานกรรมการ และหัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดประจำจังหวัด เป็น เลขานุการ

มาตรา 27 ให้ ก.หบช.จ. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

- (1) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามมาตรา 25 โดยอนุโลม
- (2) อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบอื่นตามที่จะได้รับมอบหมาย

มาตรา 28 ให้คณะกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชนกลาง เรียกโดยย่อว่า "ก.หพช.ก." ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ เป็นประธานกรรมการ และกรรมการดังต่อไปนี้

- (1) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย
- (2) ผู้แทนกระทรวงกลาโหม
- (3) ผู้แทนกรมการค้าสนา
- (4) ผู้แทนสมาคมผู้จัดพิมพ์และผู้จำหน่ายหนังสือแห่งประเทศไทย
- (5) ผู้แทนหอสมุดแห่งชาติ
- (6) ผู้แทนสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
- (7) ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์
- (8) กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งคนและไม่เกินกว่าสามคน

และให้หัวหน้าบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนกลาง เป็น เลขานุการ

ให้นำความในมาตรา 14 และมาตรา 15 มาใช้บังคับแก่การแต่งตั้ง ดำรงตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่งของกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง โดยอนุโลม

มาตรา 29 ให้ ก.หพช.ก. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- (1) วางข้อกำหนดและระเบียบวิธีปฏิบัติงานในเชิงรายละเอียดภายในวงรอบแห่งระเบียบหรือข้อบังคับของรัฐมนตรี
- (2) การบริหารกิจการ หพช. เพื่อบรรลุถึงผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และนโยบาย
- (3) วางข้อกำหนด เกี่ยวกับพัสดุห้องสมุด

- (4) จัดหาหนังสือและพัสดุห้องสมุดให้แก่ หปช. ทั่วประเทศ
- (5) การดำเนินกิจการ หปช.ท. ทั้งปวงเพื่อสนับสนุนกิจการ หปช. ทั่วประเทศ และ ให้บริการห้องสมุดประชาชนแก่ประชาชนโดยทั่วไป
- (6) การควบคุมดูแล หปช. ทั่วประเทศรวมทั้งการพิจารณาให้ความเห็นชอบในงบประมาณลงทุนของ หปช.
- (7) การประสานงานและร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหรือสถาบันอื่น เพื่อประโยชน์แก่กิจการ หปช.

เพื่อประโยชน์แห่ง (4) ให้เน้นหนักตามลักษณะอาชีพและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นซึ่งอยู่ในเขตบริการของ หปช. แต่ละแห่ง

มาตรา 30 ในกรณีจำเป็นหรือ เป็นประโยชน์แก่กิจการ หปช. หรือ ก.หปช.ก. ร้องขอ ให้ทางราชการทหารและหรือทางราชการตำรวจตระเวนชายแดนแต่งตั้งบุคคลในสังกัด เข้า เป็นกรรมการดำเนินการห้องสมุดประชาชน สมทบใน หปช. ตามที่เห็นสมควร

กรรมการห้องสมุดประชาชนสมทบ มีศักดิ์และสิทธิ เท่า เทียมกับกรรมการอื่นของ หปช. ที่ตนรวมเป็นกรรมการ

หมวด 4

ทรัพย์สิน และ รายได้

มาตรา 31 ให้โอนทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบของห้องสมุดของส่วนราชการ ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือองค์การของรัฐ บรรดาที่ได้

ดำเนินการในลักษณะห้องสมุดประชาชนอยู่แล้วก่อนหรือในวันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้ ให้ หปช. โดย หปช. ไม่ต้องเสียค่าตอบแทน

มาตรา 32 ทรัพย์สินของ หปช. ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

มาตรา 33 ให้รัฐจัดสรรรายได้ให้แก่ หปช. ดังนี้

(1) จากเงินภาษีอากรและค่าธรรมเนียม เก็บได้ในท้องถิ่น ตามอัตราที่จะได้กำหนดโดยกฎกระทรวง แต่ต้องไม่น้อยกว่าห้าบาทต่อปีต่อประชาชนหนึ่งคนที่มีภูมิลำเนา อยู่ในท้องถิ่นนั้น หากไม่สามารถทำได้เพราะฐานะทางการเงินไม่อำนวย ให้จัดสรรจากงบประมาณแผ่นดิน ส่วนกลางในอัตราดังกล่าว

เพื่อประโยชน์แห่งข้อนี้ คำว่า "ประชาชน" หมายความว่า บุคคลธรรมดาที่มีอายุตั้งแต่เจ็ดปีขึ้นไป และ

(2) จากเงินงบประมาณแผ่นดินส่วนกลาง เพื่อเป็นเงินอุดหนุนสมทบรายปี จำนวน เท่ากับเงินที่เก็บได้หรือจัดสรรให้ตาม (1)

นอกจากรายได้ตามความในวรรคหนึ่ง ให้ หปช. มีรายได้

ดังต่อไปนี้

- ก. เงินที่รัฐจัดสรรให้จากงบประมาณแผ่นดินหรือเงินอื่น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายลงทุน
- ข. ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บได้ตามความในมาตรา 11
- ค. ทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้
- ง. รายได้อื่น

หมวด 5

การดำเนินงาน การกำกับ และการควบคุม

มาตรา 34 ให้งานห้องสมุดประชาชน เป็นส่วนราชการระดับกรม อยู่ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรา 35 ให้ หปช. ทุกแห่งจัดให้มีแผนกห้องสมุดสำหรับเด็ก ตามหลักวิชาว่าด้วยบรรณารักษศาสตร์

มาตรา 36 ให้ หปช. ทุกแห่งจัดให้มีหนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อยสองฉบับไว้ให้ประชาชนได้อ่าน ณ อาคาร หปช. ตลอดเวลาทำการ ส่วนที่จะเป็นหนังสือพิมพ์ฉบับใดชื่อใดนั้น ให้เป็นไปตามเสียงส่วนมากของประชาชนในเขตบริการของ หปช. นั้น ๆ

ในกรณี หปช. อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล ไม่สามารถจัดหาหนังสือพิมพ์รายวันได้โดยสะดวกและทันต่อเหตุการณ์ ให้ติดตั้งวิทยุกระจายเสียงแทน

มาตรา 37 ให้ส่วนราชการหรือองค์การของรัฐผู้พิมพ์โฆษณาหนังสือของทางราชการจัดส่งหนังสือที่ตนพิมพ์ขึ้นทุกฉบับให้แก่ หปช. ทุกแห่ง ๆ ละหนึ่งชุด โดยไม่คิดมูลค่า เว้นแต่ในกรณีที่หนังสือนั้นผลิตขึ้นเพื่อการจำหน่าย ก็ให้คิดราคาได้ แต่ต้องไม่เกินกึ่งหนึ่งของราคาปกติ

มาตรา 38 หปช. แต่ละแห่งให้มีบรรณารักษ์ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงาน ให้นายอำเภอ เป็นผู้แต่งตั้งบรรณารักษ์ประจำ หปช. ช. , หปช. บ. และ หปช. ต. ในเขตท้องที่ของตน โดยความเห็นชอบของ ก. หปช. นั้น ๆ

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้แต่งตั้งบรรณารักษ์ประจำ
 หบช.อ. และ หบช.จ. ในเขตท้องที่ของตน

มาตรา 39 บรรณารักษ์ หบช.จ. ทุกแห่งต้องมีวุฒิไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี
 ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์หรือ เทียบเท่า

มาตรา 40 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการสันทบ กรรมการ
 เลขานุการ บรรณารักษ์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ของ หบช. เป็นเจ้าพนักงานตาม
 ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 41 ให้ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการสันทบ กรรมการ
 เลขานุการ บรรณารักษ์ และพนักงานเจ้าหน้าที่ หบช. ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการประจำ
 หรือลูกจ้างของรัฐ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรของรัฐ ได้รับเงินตอบแทน
 ตามข้อบังคับของรัฐมนตรี

มาตรา 42 ให้รัฐมนตรีรายงานกิจการ หบช. ต่อรัฐสภาทุกหก เดือนนับ
 แต่วันใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 43 ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน เป็นผู้สอบบัญชี หบช. และให้
 รายงานผลต่อรัฐสภาภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชีทุกปี

.....

.....

ประวัติการศึกษา

นางสาว สุรพีร์ โหมานันท์ อักษรศาสตร์บัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2503 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง หัวหน้ากองเอกสารและห้องสมุด ฝ่ายบริการ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย